

Nr 396.

Av herr **Holmbäck**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändringar i regeringsformen och riksdagsordningen, m. m.

Enligt 56 § riksdagsordningen tillkommer det statsrådsledamot, som Konungen därtill förordnat, att i vardera kammaren framföra meddelande, som Konungen prövat lämpligt att låta göra till riksdagen. Då enligt stadgandet dylika meddelanden skola ske muntligt, tvingar det fram ett förfarande, som rönt åtskillig kritik. Meddelandena utgöras mestadels av längre skriftliga framställningar i utrikespolitiska frågor eller rörande folkförsörjningen. Trots att dessa meddelanden ofta på grund av den mängd fakta de innehålla äro svåra att i varje detalj följa, läsas de upp av den statsrådsledamot, som erhållit förordnandet. Efter denna uppläsning, som kan taga en timme eller mera, följer genast en debatt, trots att kammarens ledamöter eller i varje fall det stora flertalet av dem icke haft tillfälle att närmare taga del av meddelandets innehåll. Det riktiga synes vara att man omarbetar stadgandet så att den statsrådsledamot, som förordnats att framföra meddelandet, kan, i de fall han prövar lämpligt, välja den formen, att han redan före sammanträdet distribuerar meddelandet i tryck eller i stencil till kammarens ledamöter, och därefter vid sammanträdet överlämnar det officiellt med endast några ord eller ock då muntligen introducerar det genom en kort sammanfattning så som i utländska debatterande församlingar rapportörerna brukar göra med sina tryckta eller stencilerade rapporter. Man toge därigenom bort de långa, själlösa uppläsningarna, och debatten kunde anknyta till ett material, som kammarens ledamöter haft tillfälle att sätta sig in i.

Möjlighet att erhålla en sådan form för meddelandena synes erbjuda sig efter några mindre justeringar av 56 § riksdagsordningen. Ordet »muntligen» bör falla bort och ordet »framföra», vilket leder tanken på en muntlig framställning, synes böra utbytas mot ett verb, som även kan innefatta en skriftlig form, t. ex. verbet »lämna». Vill man även möjliggöra, att debatten anknyter direkt till det redan distribuerade meddelandet utan att statsrådet säger några inledande ord, kan man i paragrafen utbyta orden »i vardera kammaren framföra meddelandet» mot orden »tillställa vardera kammaren meddelandet». Överlämnandet av meddelandet skulle då kunna ske på samma sätt som överlämnandet av propositioner enligt de av Kungl. Maj:t i propositionen nr 244 föreslagna reglerna, d. v. s. genom att med-

delandet inlämnas til riksdagens kansli. Den följande riksdagsdebatten komme sedan att anknyta sig till ett tillkännagivande från talmannen att han mottagit meddelandet. Denna debatt kan givetvis statsrådsledamoten öppna på grund av sin rätt att erhålla ordet före kammarens ledamöter.

Det torde kunna påpekas att ett genomförande av de nu angivna reglerna skulle medföra att förfarande och debatt då det gäller meddelanden komme att nära ansluta sig till vad som tänkes skola genomföras i fråga om besvarandet av interpellationer och debatt i anledning därav.

På grund av vad nu anförts får jag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 244 med förslag till ändringar i regeringsformen och riksdagsordningen m. m., hemställa,

att riksdagen ville besluta sådan ändring av § 56 riksdagsordningen att denna erhåller följande lydelse:

»Prövar Konungen lämpligt att i fråga, som angår rikets förhållande till främmande makt, eller i annat ärende av större allmänt intresse meddelande göres till riksdagen, tillkommer det statsrådsledamot, som Konungen därtill förordnar, att i vardera kammaren lämna meddelandet (eller: att tillställa vardera kammaren meddelandet). Ej vare ledamot av kammaren förmenat att yttra sig över vad som således meddelats.

Konungen äger bestämma att i fall, som här avses, kamrarnas sammanträden skola hållas inom lyckta dörrar.»

Stockholm den 24 maj 1948.

Å. Holmbäck.
